

vanju vode, ječmena, hmelja, drožij, raznovrstnih dišav in gotovega piva; jednako pri družih takih obrtih. Konečno ni analitično preiskovala vsakovrstna živila, ko dobi veljavo v državnem zboru sklenjeni zakon proti ponarejevanju živil.

d) Preskuševalnica kot posredovalka mej teorijo in prakso.

V to stroko bi spadali odgovori na raznovrstna vprašanja iz poljedelskih krogov.

Preskuševalnica bi svetovala, kako se vporabljajo na pr. razna gnojilna sredstva, kako se morajo ta mešati; kako pokončevati in zatirati škodljive mrčese in rastlinske bolezni; posebno bi pa prirejala predavanja in poučevanja, katerih bi se lahko vdeleževali bogoslovci, učiteljišniki in drugi. Dotični poskusi in vspehi bi se potem objavili v priprosti, obče umljivi besedi v poljedelskem listu kmetijske družbe.

Iz navedenih podatkov so razvidni vsi nameni in naloge, katere bi imela izvrševati nova preskuševalnica. Brezdvomno je, da bi ta s svojo delavnostjo vsestransko pospeševala poljedelsko in tehnično obrt, in to prav lahko vsled tega, ker bi bila kot zavod c. kr. kmetijske družbe v tesni zvezi s poljedelci.

Konečno bi imele od takega zavoda mnogo koristi tudi sodnijske oblasti, ker bi vsak čas lahko zahtevale pojasnila ali kemičnih preiskav; posebno bi pa lahko s pomočjo preskuševalnice preprečile vsako trgovino s ponarejenimi živili.

Na ta način bi delovala preskuševalnica v korist dežele, prebivalstva in splošnega blagostanja.

Kmetijske raznoterosti.

Kako se hranijo sveže češplje in slive? Denejo se v majhne sode v zdrobljeno lesno oglje. Sodi se trdno zabijejo in obesijo v vodnjak ali kak drug hladen kraj. Tako se ohranijo sveže do božica.

Kdaj je čas za kopanje krompirja? Kmetje navadno hite s kopanjem krompirja. To pa ni dobro pri poznih krompirjevih vrstah, kajti krompir še ni dorasel in popolnoma dozorel. Prezgodnje kopan krompir je voden, in ni slasten in tečen. Rad gnije, ne more se kuhati. Naj se krompir, kolikor vreme dopušča, pozno koplje, najbolje še le koncem oktobra. Krompir se kot zemeljski plod tudi bolje v zemlji ohrani kot v kleti. Zato na krompirjevišče navadno ni mogoče sejati ozimne, temveč naj se poseje jaro žito.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

X.

(Dalje.)

Govoreč o delavski plači v Ameriki, je najprej treba opozoriti na to, da je v Ameriki dosti manjša razlika mej plačo za fizično in za duševno delo, kakor pa kje drugje na svetu, če tudi se nahaja. V največ slučajih je

po mojih mislih ta razlika z malimi izjemami prav ničevna. Posebno sloveč pisatelj ali odvetnik, posebno spretni poslovodja, znamenit govornik ali zdravnik zasluži zares lepe novce, a to so le izjeme, ki se pa tudi nahajajo v področji fizičnega dela, posebno spreten rezbar, zlatar ali mašinst zasluži tudi lepe novce. Jaz poznam elektrotehničnega mašinista ne s posebno veliko izobraženostjo, ki se je pozdignil iz navadnega delavca in zasluži na leto po 10.000 dolarjev. Jaz govorim o narodu sploh in njegovih masah, živečih v Zjedinjenih državah, dober mizar ravno toliko zasluži kakor dober učitelj, dober strojevodja pri železnici toliko kakor dober zdravnik ali sodnik. Dobri sobni slikar ne zasluži nič manj, kakor načelnik grofije (okrajni glavar) ali pa njegov upravnik, bančni blagajnik ne zasluži več kakor dober prirojevalec itd. Dninarjev je pa v Ameriki dosti manj, kakor v Rusiji ali drugih evropskih državah. Stroji zamenili so mnogo navadnega dela, namesto mnogih navadnih dninarjev, je treba jednega ali nekaj mašinstov, kateri se plačujejo kot rokodelci, rokodelsko delo, skilled labor so posebno ceni v Ameriki. Redko dobi se kakega ameriškega domačina, da bi bil navaden delavec. To je gotovo kak nepridiprav ali pa kak rokodelc, ki je propal vsled neugodnih razmer, ali kake nesreče, ali pa ne more dobiti dela v svoji stroki. Navadna dela opravljajo Zamorci, Italijani, Ogri, Poljaki, Irci, Kitajci, včasih tudi Nemci, Škandinavci in na južnem zapadu Mehikanci.

Delavska plača na jugu je sploh nižja nego na severu in zlasti na zapadu. Vsakovrstni navadni delavec dobi se na jugu za 1 do 1½ dolarja za deseturni dan za poldrugi dolar za deveturni dan na severu in za dva dolarja na dan na zapadu. Na tihomorskem obrežji ni bila plača še nikdar nižja kakor dva dolarja. Na jugu se v nekaterih krajih, kjer je na preostajanje zamorcev plača poniža na 75 centov, na zapadu in pa pri rudokopih se pa včasih povikša tudi na 5 dolarje na dan. Tako je postavodajni zbor v arizonski državi sklenil zakon, da se dnevna plača rudniškim delavcem za osemurni delavnik ne sme ponižati pod 4 dolarje na dan. Novojeorški postavodajni zbor je sklenil zakon, da se navadnim delavcem pri državnih in občinskih delih more plačevati najmanj po dva dolarja na dan za osemurno delo. Ta plača je pa višja sicer navadne plače v tej državi. To je bila sklenila demokratična večina jedino zaradi tega, da dobi gotovo število glasov pri volitvah.

Plača rokodelcev je povprek dvakrat tako visoka, kakor plača navadnih delavcev. Tesarji in mizarji dobivajo na jugu po 2 do 3½ dolarja na dan, na severu 3 do 4½, na zapadu 3 do 6 dolarjev. Zidarji, kamnoseki in sobni štukaterji dobivajo 1 do 2 dolarjev na dan več kakor tesarji, sobni slikarji imajo toliko plačo kakor tesarji, kovači in mašinsti pa dobivajo po 3 do 8 dolarjev na dan. Plače se često povišujejo in ponižujejo. Včasih dobiš na jugu dobrega tesarja za dva dolarja na dan, a včasih mu pa tudi moraš plačati šest do osem dolarjev. Če je v mestu ali pokrajini boom, o katerem